

KÖRKÉP - EGY PREVENCIÓS ELŐADÁS TÜKRÉBEN

MAROSI ANTAL

A gimnazisták a teremben úgy viselkedtek, ahogy általában ilyenkor lenni szokott. Jelentős részük érdeklődve figyelt, mindent meg akart jegyezni, de voltak olyanok is, akik cinikus mosollyal néztek maguk elé, mondván, elégük van az ósdi, idejét múlt gondolatokból. Az ész nélküli cuccozás valóban veszélyes, de a visszafogott, minőségi drogokkal folytatott kedélyjavítás nehogy már káros legyen!

A budapesti Rendezvény Ház szerencsére nem volt messze az iskolától, így az osztálynak nem okozott nehézséget az épület megközelítése. Az utolsó óra után teljes létszámban érkeztek a tanulók, élükön a lelkes tanárnővel, aki az iskola vezetésével szemben döntött: ezt az előadást a „gyerekeinek” igenis meg kell hallgatni. (Fogalmam sincs, hol hallott rólunk.) A gimnazisták a teremben úgy viselkedtek, ahogy általában ilyenkor lenni szokott. Jelentős részük érdeklődve figyelt, mindent meg akart jegyezni, de voltak olyanok is, akik cinikus mosollyal néztek maguk elé, mondván, elégük van az ósdi, idejét múlt gondolatokból. Az ész nélküli cuccozás valóban veszélyes, de a visszafogott, minőségi drogokkal folytatott kedélyjavítás nehogy már káros legyen!

A Rendezvény Házra azért volt szükség, mert az iskola igazgatója nem engedélyezte az előadás megtartását az intézmény falai között. Egy jogszabályra hivatkozott, amelynek értelmében csak minősített programok tarthatók oktatási intézményekben. És kész! Bevallom, megsajnáltam az osztályfőnököt. Meghatott aggódo igyekezete,

ahogyan fontosnak tartotta a tanítványok „a drogokról másképpen” felvilágosítását. Legyen hát! Előadótermet béreltem a modern épületben.

Bátran állíthatom, hogy sikere volt az előadásnak. Persze az ilyenkor szokásos kritikus vélemény sem maradt el – az egyik sráctól származott és a fű kapcsán született. Hűen tükrözte a kábítószeres értékesítésében érdekelt propagandisztikus véleményét: a fű nem káros az egészségre, sőt jótékony hatása van! Akadt, aki le is írta a véleményét, változtatás nélkül teszem közzé: „A foglalkozásnak szerintem voltak kiemelkedően jó, de voltak szerintem fura pontjai. Ami nagyon tetszett, az az, hogy, bemutatja a biológiai hátteret is a drogfüggőségnek. Ami szintén jó volt, hogy a foglalkozást tartó úr nem használt bonyolult nyelvezetet se biológiai téren, se akkor, amikor beszélt valamiről, ami minden korosztálynak és értelmiszintnek elérhetővé tette a foglalkozást. Viszont amivel problémám volt, az az alkohol elválasztása a különböző drogoktól és az élvezeti cikkek közé helyezése, ami szerintem egy olyan országban, mint Magyarország, amit az 1 millió alkoholista országának szoktak hívni, nem igazán helytálló. Ha mégis oda rakjuk azzal az indoklással, hogy „a boltban is meg lehet kapni”, akkor a marihuána is kerüljön az élvezeti cikkek közé, hisz sok országban azt is meg lehet kapni a boltban. A foglalkozás összeségében tetszett, az előadás vezetője felkészült volt, ajánlanám másnak.”

Hogyan lehet felvenni a versenyt a sötét oldal profitéhes marketingfogásaival szemben? Az alkohol is kábítószer! Hm. Egy alapvetően májmeleg miként lehet agyméreg? A kábítószeres fogyasztásra ösztönző érvek kommunikációjára, lefizetett szakértőkre elköltött alvilági milliók ellen, források nélkül miként lehet eredményesen fellépni? A prevenció előadásokkal – a vitatható jogszabály-értelmezés miatt – meg nem zavart évek hátrányos következményeiből miként lehet kikecmeregni? Mennyibe kerül a rehabilitáció? Egyre kevesebben keresik ezekre a kérdésekre a választ. Sokan fel is adják, mondván, annyian szereznek, hogy semmi értelme a prevenciónak. Inkább a minőségi szer fogyasztásra kell törekedni! Borzalom! Már csak ez kell a szervezett bűnözői körök

marketingjével agy mosott és valamilyen okból kiszolgáltatott, egykoron szép jövő előtt álló fiataloknak!

Az előadás Balogh doktor tudományos igényű, de közérthetően interpretált gondolatait tükrözi. Újfajta szemlélettel közelít a téma iránt, korábban hosszú és rögös utat járt be, miként más előadásokban ő is beszélt a halállal végződő emberi tragédiákról. A kábítószer-fogyasztás következtében magasból esett fiatalok történetei is visszaköszöttek a korábbi előadásaiban, de orvosként mindig érezte, hogy nem a jó úton jár, a problémakör megközelítése nem helyes. Hallotta a hallgatóság ellenérveit, miszerint „nekem ne mondjon senki semmit, hiszen xy is túlélte, nem lett semmi baja”, „lehet, hogy más rosszul járt, de velem ilyen nem fordulhat elő”. A dokinak hosszú utat kellett megtennie addig, amíg egy tudományos konferencián rádöbrent: a kábítószer típusai, hatóanyagai stb. helyett az emberi szervezet normál működéséről és a kábítószer arra gyakorolt hatásáról, valamint a helyrehozhatatlan agyi károkról, az örömközpont haláláról kell beszélni. Ez mindenkit leköt, mert róla is szólhat.

Az orvos közvetlen környezete – miközben örült az újszerű megközelítésnek – érthetetlen okból adódóan mindig át akarta fogalmazni az előadás tudományos alapjait, majd aztán előkerültek a különféle táblázatok, amelyekben hiába akarták belepréselni a fejezeteket, sohasem sikerült. A vége az lett, hogy Balogh Sándor emberorvos – a mások hülyeségeitől besokallva – feladta. Az előadás egy fiók mélyére került. Évekkel később Dr. Balogh már hallani sem akart a kisebbik fiam osztályában tartandó előadásról. Sokáig kellett agitálni, mire rászánta magát. Nagyon örültem neki, ugyanis az osztálytársak körében már a tanítás megkezdése előtt megjelent a kábítószer. Szorongva kerestem a megoldást erre a helyzetre. Amíg Balogh doktorhoz eljutottam, már sok előadást megnéztem, körbejártam, de egyik sem tetszett. Az egyik tele volt idegen kifejezésekkel, a másik a hatóanyagok felsorolásáról szólt, ami csak arra volt jó, hogy rövid időn belül halálra unjam magam.

Balogh doktorra egy vidéki lőtér szolgálati lakásában akadtam rá, egy elektromos zongorán játszott. Saját magának. Zenélni a templom orgonáján a helybéli plébános tanította meg. A magányába visszavonult orvos – ahogy már korábban is volt róla szó – sokáig határozottan ellenállt a kérésemnek, mondván, már nem látja értelmét a fiatalság megmentésének. Nincs hite az előadás sikerében, a támogatók, segítők helyett gáncsoskodással találta magát szembe.

A program akkori körítése (vagyis a korábbi, kevésbé szerencsés színvilág és betűtípus) a fiam osztályában nem zavart senkit sem. Minden esetlenséget elfeledtette az orvos szuggesztív személyisége, a szenzációs előadási mód, és a közérthetően megfogalmazott, kristálytiszta gondolatok nagy sikert arattak. Ott, a felismerések közötti eufórikus hangulatban ígéretet tettem arra, hogy Balogh Sándor mellé állva segítem az előadás népszerűsítését. A gyerekek pedig kiközösítették maguk közül a kábítószerest. A fiam is elköteleződött az előadás iránt. Angol nyelven megtanulta és néhány év elteltével – kéttannyelvű gimnáziumban – már ő tartott előadást az újonnan érkezőknek.

Talán az előadásnak a sikere volt az, ami az Emberorvos hite mellett a programot is túllendítette a nehézségeken. Akkoriban működött egy minisztériumi háttérintézmény, amely az ilyen és ehhez hasonló témájú előadások minősítését végezte. Hatszor indultunk neki a procedúrának. Dr. Balogh megjósolta, hogy nem lesz egyszerű dolgunk, mert ő már korábban végigjárta a Minőségfejlesztési Iroda által elvárt kacskaringós utat. Sikertelenül. A hetedik körre készülve utolért minket a szerencse: az Iroda megszűnt. Az utódintézmény első nekifutásra megadta az engedélyt arra, hogy valamennyi magyarországi oktatási intézményben előadásokat tarthassunk.

Évekkel ezelőtt Szeged felé haladva a meleg nyári estében azon gondolkoztam, hogy az előadásért mennyire fognak szeretni az Ágota alapítvány táborának lakói? A tábor zárására kaptam meghívást, a disco előtti időszakra. Az étkezdében háromszáz gyerek várt, csendben, egyforma érdeklődéssel: miért nem jó a kábítószer nélkül működő emberi szervezetnek, ha kábítószerrel kap? Az előadás

végén egy tetovált karú fiatalember felállva kért szót. „Ha igaz, amit az úr mondott, akkor én most ünnepélyesen megfogadom, hogy soha többet nem nyúlok szerhez!” – kiabálta, majd hozzátette, hogy a hozzá csatlakozókat szívesen segíti törekvésükben.

Hol van ez már?! Tanulságos, ám nem általánosítható állapotjelentés tükröződik az alábbi levélben:

Kedves Marosi Úr!

Ezt a kollégáimmal egyeztetett jelzést küldtem a címzetteknek:

Üdvözlettel:

Balázsics Zoltán igazgató

Hunyadi János Általános Iskola

Jánoshalma

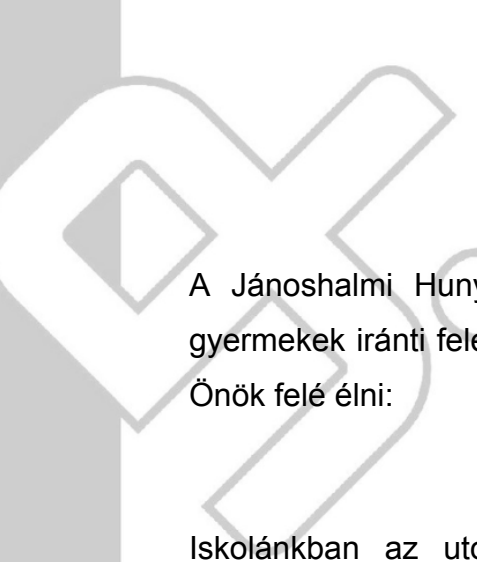
Tisztelt Rendőrkapitány Úr!

Tisztelt Rendőrparancsnok Úr!

Tisztelt Gyermejkölési Szolgálat!

Tisztelt Képviselő Úr

Tisztelt Polgármester Úr!

A Jánoshalmi Hunyadi János Általános iskola nevelőközössége a reánk bízott gyermekek iránti felelősségtudatából adódóan alábbi jelzéssel, illetve kéréssel kíván Önök felé élni:

Iskolánkban az utóbbi néhány hónapban jelentősen megváltozott a tanulóink viselkedése. A probléma alapvetően a szegregátumokban élő, főként roma tanulóink körében tapasztalható.

Sokszor kialvatlanul, fáradtan rendezetlenül és felkészületlenül érkeznek iskolába. (Különösen hétvége vagy hosszabb szünet után tapasztalunk ilyeneket.)

Kedvelt téma körükben a környezetükben folyó drogfogyasztás. Minden előttük zajlik, tisztában vannak vele ki fogyasztó, ki árusító. Ki kit futtat. Erről beszélnek is egymás között. A különféle illegális ügyletek részesévé válnak így a gyermekek. A drogfogyasztást, mint jelenséget, elbagatellizálják. Nem érzik súlyos vétésnek a tudatmódosító szerek árusítását és használatát.

Gyakran szerzünk tudomást, hogy iskolán kívül dohányoznak, sokak szülői engedéllyel teszik ezt. Rendszeresen ellenőrizzük őket az iskolában és az iskolán kívül is tanítási időben, ilyenkor több alkalommal találtunk náluk cigarettát. Gyakran kell elkoboznunk tőlük különféle iskolánkban nem megengedett tárgyakat.

Sajnos az ebbe a körbe tartozó gyermekek napi szinten tapasztalják meg, hogy minden, ami történik körülöttük, következmények nélkül van, ez által ők maguk sem érzik a súlyát a cselekedeteiknek, nem tartják be a rájuk vonatkozó szabályokat, nehezen kezelhetők az iskolában is.

Megszaporodott az olyan intézkedéseink száma, amikor az iskolában a gyermek megpróbálkozik különféle dolgok árusításával, amit teljesen helyénvalónak tart, noha ilyet a házirendünk tilt. Nyilvánvalóan ezt tapasztalják a közvetlen környezetükben is, ahol adják-veszik az illegális holmikat családtagjaik.

Amikor feltárunk egy ügyet, próbáljuk a szülőkkal, megértetni, hogy a gyermekeik milyen súlyú vétségeket követnek el. Azonban a szülők sok esetben megpróbálják kivédeni a gyermeküket, akár hazugság által is.

A fent említett esetekről rendszeresen értesítjük a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársait. Napi kapcsolatban állunk velük. Igyekszünk tehát nem beseperni a problémát a szőnyeg alá.

Meggyőződésem, hogy iskolánk pedagógusai minden tőlük telhetőt igyekeznek megtenni a helyzet javítása érdekében, de az sajnos igen nehéz feladat, mivel az otthoni környezet túl erős negatív hatással van növendékeinkre.

Úgy ítéljük meg, hogy a fenti kérdések nem csupán pedagógiai jellegűek, nem csak iskolánkat érintő kérdések. Sokkal inkább úgy tapasztaljuk, hogy a gondok települési szintűek, a szociális mellett rendészeti természetűek is, amelyek mihamarabbi megoldást sürgetnek.

Kezdeti lépések már történtek ugyan, városi szinten kéthavonta szakmai egyeztető fórum kerül megrendezésre, amelyeken számos javaslat hangzott el.

Igen komoly visszhangja volt tanulóink körében a május 31-i hajnali rendőrségi intézkedésnek. Talán ez által érezni fogják, hogy a tetteiknek súlya van, és reményeink szerint javulni fog szabálykövető képességük.

A köznevelési intézmények számára elengedhetetlennek tartjuk, hogy diákjaik részére bűnmegelőzési, drogrevenációs programok kerüljenek megrendezésre rendszeresen. Ehhez szükségünk van a rendőrség, illetve a szociális szféra segítségére. Ez a következő tanév kiemelt feladata kell, hogy legyen. A formáit és módzatait a tanítás őszi megkezdéséig látjuk célszerűnek kidolgozni. Ebben kérjük a segítségüket és aktív részvételüket.

A szerző újságíró, haditudósító, prevenció szakember

